

Vijf verschillende wijken

EVALUATIE BUURTBUDGET 2021 - 2022

venlo

BUURTBUDGET

SAMENVATTING

In Venlo hebben we inmiddels 6 keer een buurtbudgetproces doorlopen; 2 maal in de Vastenavondkamp en 1 maal in de wijken Op de Heide, Klingerberg, Venlo Centrum-Noord en Venlo Oost-Zuid. Deze evaluatie gaat over de laatste vier wijken. De Vastenavondkamp wordt separaat geëvalueerd vanwege de bijzondere status van deze wijk.

De methodiek buurtbudget is een van de pijlers onder het wijkgericht werken. De kern van de methodiek is dat bewoners in onderling gesprek (dialogoog en delibereren) en in consensus, zelf bepalen wat zij belangrijk vinden voor hun wijk en keuzes maken welke projecten en initiatieven hierbij passen. Deze kunnen dan gerealiseerd worden door de inzet van geld vanuit het buurtbudget.

De conclusie is dat deze methodiek in de praktijk heel goed werkt in alle wijken. De bewoners die hebben meegedaan, ervaren vrijwel unaniem dat zij echt aan zet zijn geweest om inhoudelijke keuzes te maken. Daarmee ontstaan nieuwe verbindingen en netwerken in de wijken en kan geconcludeerd worden dat bewoners -als ze er zelf over gaan- heel zorgvuldig omgaan met het budget.

Het proces levert ook de nodige aandachts-, c.q. verbeterpunten op die bij een verdere uitrol in acht moeten worden genomen. Middels een sterkte/zwakteanalyse (SWOT) is dit in beeld gebracht.

Belangrijk aandachtspunt is dat het doorlopen en uitvoeren van een buurtbudgetproces het nodige vraagt van de ambtelijke organisatie. Zowel in de voorbereiding, uitvoering en begeleiding van het proces en de uitvoering van de projecten. Bewoners kunnen en willen veel zelf oppakken maar ondersteuning vanuit de professionals is zeker nodig. De conclusie is dat dit aan de voorkant nog beter ingebed dient te worden in de ambtelijke organisatie.

Bij de verdere uitrol moeten de uit de SWOT-analyse naar voren komende aandachts- en verbeterpunten meegenomen worden. Om dit laatste goed te kunnen doen wordt de aanbeveling gedaan om hiervoor tijd te nemen. Tijd die er ook is omdat we op dit moment extra middelen hebben die worden ingezet voor projecten in de wijken. Het betreft hier het zogenaamde "micro-initiatievenbudget" van € 400.000,- per jaar dat de Raad voor 3 jaren (tot en met 2025) beschikbaar heeft gesteld. Daarnaast zijn er nog andere geldstromen die op wijkniveau worden ingezet (o.a. het SAM fonds). Voorgesteld wordt om in deze periode (2 jaar) geen extra buurtbudgetprocessen te starten. Er moeten nog een aantal stappen worden gezet. Waaronder het inzichtelijk maken van alle geldstromen die naar de wijken gaan, het eventueel samenvoegen, c.q. ontschoten, van deze budgetten en het komen tot een logisch instrumentarium voor de verdere versterking van wijkgericht werken in de organisatie. De inbedding van een buurtbudgetproces (of soortgelijk) zal hierin een plek krijgen.

De eindconclusie is dat de kern van methodiek buurtbudget werkt en dat deze methodiek onderdeel kan zijn van onze instrumentenkist die we inzetten voor het wijkgericht werken en het werken aan de ontwikkeling van vitale gemeenschappen. Voorgesteld wordt om de periode 2023-2025 hiervoor te gebruiken, om een solide basis te bouwen voor wijkgericht werken vanuit onder andere het beleidskader burgerbetrokkenheid. Hierbij horen vervolgens verschillende instrumenten met bijbehorende geldstromen. Een buurtbudget kan daar deel van uitmaken.

BUURTBUDGET

1. AANLEIDING

1.1 Inleiding

In 2021 en 2022 is er in vier wijken gewerkt met buurtbudgetten. De methodiek van buurtbudgetten werd ingezet om de burgerbetrokkenheid bij de eigen woon- en leefomgeving te stimuleren. In deze evaluatie wordt teruggeblikt op de inzet van buurtbudget in de wijken Klingerberg, Tegelen – Op de Heide, Venlo Centrum-Noord en Venlo-Oost-Zuid. Naast een overzicht en een analyse van de diverse projecten die zijn uitgevoerd, zijn medewerkers van gemeente Venlo en initiatiefnemers gevraagd naar hun ervaringen. Deze evaluatie sluit af met een aantal conclusies.

1.2 Achtergrond

In oktober 2017 is door het college besloten om o.a. de methodiek Buurtbudget in te voeren als een van de pijlers van het Wijkgericht Werken. In 2018 en 2019 is deze methode voor de eerste keer toegepast in Vastenavondkamp. De ervaringen met dit proces waren positief. Bewoners ontmoeten elkaar en voeren gesprekken over wat zij belangrijk vinden voor hun wijk. Bewoners gaan samen aan de slag met ideeën om de leefbaarheid in hun wijk te verbeteren. Hierdoor ontstaan nieuwe contacten en begint een netwerk te ontstaan van actieve bewoners die zich inzetten voor de wijk.

1.3 Aanleiding Buurtbudget 2021 - 2022

Op 6 november 2020 is door de raad de begroting 2021 vastgesteld met een amendement over de herbestemming van de gelden voor de uitvoering van de Samenlevingsagenda. In de Programmabegroting 2021-2024 is het gevraagde bedrag van € 500.000 per jaar voor de Samenlevingsagenda expliciet toegewezen aan het team Veiligheid en Wijkgericht Werken t.b.v. de thema's 'handhaving' en 'aandachtswijken'. Handhaving kreeg voor 2021 en 2022 een bedrag van € 200.000 per jaar extra toegewezen. Wijkgericht Werken kreeg voor 2021 en 2022 een bedrag van € 300.000 per jaar toegewezen om te besteden aan 'aandachtswijken'.

In het collegevoorstel 'Uitvoering amendement herbestemming gelden Samenlevingsagenda 2021;

aandachtswijken d.d. 16 maart 2021' is vastgelegd dat de wijkanalyse als instrument is toegepast om de aandachtswijken te definiëren. De volgende vier wijken verdeeld over vier stadsdelen zijn gekozen:

- Venlo centrum-noord (begrensd door Dr. Blumenkampstraat, Bisschop Schrijnenstraat, Molenstraat, Herungerstraat, Keltenstraat, Mercatorstraat, Noord Binnensingel, Noord Buitensingel en Maaskade); Stadsdeel Noord;
- Venlo-Oost-Zuid (Leutherberg-Vogelhut), Stadsdeel Oost;
- Klingerberg, Stadsdeel West;
- Tegelen Op de Heide, Stadsdeel Zuid.

De wijk Vastenavondkamp is in deze keuze buiten beschouwing gelaten. Vastenavondkamp is al een geprioriteerde wijk en hier wordt in samenwerking met provincie en woningcorporaties projectmatig reeds enkele jaren geïnvesteerd. Ook loopt hier vanuit het project een zelfstandig traject buurtbudget.

1.4 Budget

Zoals vermeld is door de gemeenteraad een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld voor zowel 2021 en 2022. Dus € 600.000,- in totaal. Het college heeft bepaald dat het bedrag evenredig over de aangewezen wijken is verdeeld. Dit betekent € 75.000,- per wijk per jaar. Van deze € 75.000 is € 5.000,- afgezonderd voor proceskosten en facilitering zoals communicatie, ICT en bijeenkomsten. Het bedrag dat de wijk daadwerkelijk kon besteden kwam daarmee op €70.000,- per wijk.

De inhuur van een communicatiemedewerker is niet ten laste gegaan van dit budget maar gefinancierd vanuit de organisatiepost flexibele inhuur.

Vanwege tijdsdruk is in overleg met het college besloten om de uitvoering van het buurtbudget niet te verdelen over 2 jaar, maar de budgetten per wijk samen te voegen. Dit betekent een budget van € 140.000,- in één keer per wijk. In najaar 2021 is gestart met het proces in de 4 wijken (communicatie, website, bewonersbijeenkomsten) en de uitvoering van de projecten (en dus besteding budget) vond plaats in 2022.

BUURTBUDGET

2. METHODIEK BUURTBUDGET

Uitleenservice tuingereedschap - Vastenavondkamp

AED - Klingerberg

2.1 Doel

Het instrument Buurtbudget is een methode om de bewonersbetrokkenheid in de gemeente Venlo te stimuleren. De methode zet bewoners actief aan tot het nemen van initiatief en het gezamenlijk maken van keuzes. Tijdens het proces raken mensen uit een wijk met elkaar in gesprek over wat zij belangrijk vinden in hun wijk. Wat zijn de thema's die spelen en waar willen bewoners overheidsgeld aan besteed hebben? Bewoners kunnen projecten indienen en bepalen of projecten geld krijgen. Betrokkenheid, verantwoordelijkheid voor eigen leefomgeving, sociale cohesie en participatie in de wijk nemen hierdoor toe, leert ook de ervaring uit een eerdere pilot in Vastenavondkamp (2018-2019).

2.2 Keuze instrument

Het invoeren van de methode Buurtbudget is onderdeel van het instrumentarium die het Wijkgericht Werken concreet maken. In oktober 2017 is met de Evaluatie Wijkgericht Werken door het college vastgesteld dat de doorontwikkeling van Wijkgericht Werken gebeurt door de uitrol van vier instrumenten:

- Het werken met wijkanalyses;
- Het werken met gebiedsteams (serviceteams);
- Het werken met het stappenplan (wijze van samenwerken met bewoners);
- Het invoeren van buurtbudgetten.

De vier instrumenten moeten bijdrage aan de gewenste beweging naar de wijken en inwoners toe. Ze dragen bij aan een transitie om van 'buiten naar binnen' te leren denken en handelen.

In 2018-2019 is in de Vastenavondkamp in de vorm van een pilot geëxperimenteerd met een Buurtbudget voor deze wijk. De bedoeling was om te leren van deze pilot en dan buurtbudgetten breder in te zetten binnen de gemeente. Met het toekennen door de raad van gelden specifiek aan aandachtswijken in november 2021 kon hier uitvoering aan worden gegeven.

BUURTBUDGET

2. METHODIEK BUURTBUDGET

2.3 Methode Buurtbudget

De keuzemethodiek die wordt gehanteerd is afgeleid van de methode van Burgerbegroting in Antwerpen. In de methodiek staat het gesprek tijdens de verschillende keuzemomenten centraal. In een viertal stappen wordt het buurtbudget aangewend:

1) Thema's bespreken

Bewoners worden verdeeld over tafels van 6 tot 8 personen en per tafel moet men tot een gedragen mening komen. Dit doet men door met elkaar meningen uit te wisselen en de andere deelnemers aan tafel proberen mee te nemen in het eigen standpunt. Dit wordt delibereren genoemd. Op voorhand zijn er op basis van de wijkanalyse 12 thema's benoemd voor de 4 wijken: verkeer, ouderen, aantrekkelijke omgeving, duurzaamheid, kunst en cultuur, omgaan met elkaar, veiligheid, groen, jeugd en jongeren, leren en werken, voorzieningen, sport en bewegen.

2) Budget over de thema's verdelen

De deelnemers krijgen ieder 12 fiches die men aan tafel kan inzetten op die thema's die zij belangrijk vinden voor hun wijk. Bewoners lichten vervolgens hun keuzes toe. Er gelden een aantal regels waaraan het inzetten van de fiches gezamenlijk aan moet voldoen. In een continue proces van delibereren verdeelt men zo samen de fiches, en dus het budget, over de thema's tot iedereen aan de tafel zich in de verdeling kan vinden. Vervolgens worden de bedragen per thema per tafel opgeteld en wordt hier een gemiddelde van genomen, waarna het toegekende budget per thema bekend wordt.

3) Projectenronde

Indienen door bewoners. Alle bewoners, bewonersorganisaties, belangengroepen, stichtingen, verenigingen en andere organisaties in de wijk krijgen twee maanden de tijd om projecten in te dienen die bijdragen aan de gekozen thema's en die binnen het vastgestelde budget passen. Hiervoor is een format beschikbaar.

Toetsing door gemeente. De ingediende projecten worden door de gemeente o.a. getoetst op volledigheid, haalbaarheid en uitvoerbaarheid binnen 1 jaar en uiteraard op wettelijke kaders.

Kiezen van projecten door bewoners. Bewoners kiezen, wederom aan tafels van 6 tot 8 personen, welke projecten zij het meest vinden bijdragen aan de gekozen thema's. Hierover moet per tafel consensus zijn. De voorkeuren van de tafels worden bij elkaar opgeteld en hieruit ontstaat een volgorde in de projecten per thema. Op volgorde worden de projecten toegekend per thema, totdat het budget voor dat thema op is.

4) Realiseren van gekozen projecten

De indiener van een verkozen project ontvangt een beschikking dat zijn project is gekozen door de wijkbewoners met daarin het toegekende bedrag en voorwaarden. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de realisatie van het project. Aan elk project wordt vervolgens een ambtenaar gekoppeld als projectbegeleider. Deze dient als aanspreekpunt voor de initiatiefnemers naar de gemeente toe en houdt de voortgang in de gaten.

BUURTBUDGET

2. METHODIEK BUURTBUDGET

2.4 Uitvoering proces buurtbudget 2021 – 2022: fysiek en digitaal

De hierboven beschreven methodiek gaat uit van een aantal fysieke buurtbijeenkomsten waarin de onderlinge interactie centraal staat. Begin november 2021 is in alle 4 de wijken gestart met een bijeenkomst voor alle bewoners in een gemeenschapsaccommodatie in de wijk. In deze bijeenkomst werd er gesproken over de thema's en is het budget door de bewoners verdeeld over deze thema's. Middels flyers, die huis-aan-huis in de wijken zijn verspreid, zijn alle bewoners geïnformeerd over de toegekende budgetten per thema en zijn bewoners uitgenodigd om gezamenlijk projecten in te dienen.

Eind 2021 en begin 2022 kreeg het buurtbudgetproces in de 4 wijken te maken met corona-maatregelen en waren fysieke buurtbijeenkomsten niet meer mogelijk. Het indienen en het kiezen van projecten door wijkbewoners

moest daarom digitaal plaatsvinden. Daartoe is er voor de 4 wijken een website ingericht op basis van de website voor Vastenavondkamp (www.buurtbudget.venlo.nl), die eerder was opgetuigd door de opkomst van Covid in 2020.

Het digitaal stemmen door bewoners had voor- en nadelen. Het voordeel was met name dat er meer bewoners werden bereikt. Het is voor veel bewoners makkelijker en sneller om vanuit thuis deel te nemen op het moment dat de bewoner uitkomt, dan om naar een bijeenkomst op een locatie te gaan op een bepaald moment. Het grote nadeel is echter dat bewoners digitaal niet met elkaar in overleg hoeven te gaan om hun keuze te kunnen maken voor projecten. Hiermee wordt aan het belangrijkste en waardevolste onderdeel van de keuzemethodiek voorbij gegaan: gezamenlijk in overleg beslissen wat het beste is voor de wijk.

Tunnel - Klingerberg

BUURTBUDGET

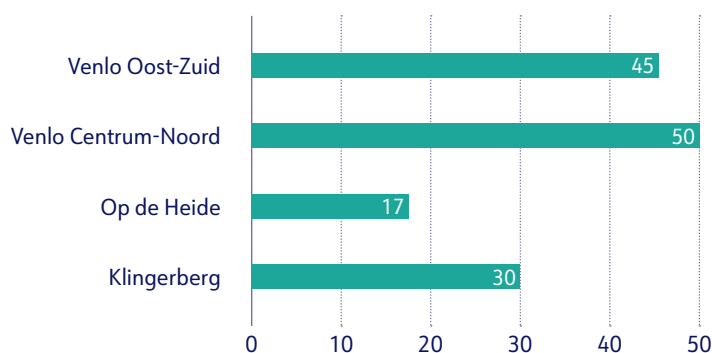
3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

In dit hoofdstuk wordt eerst cijfermatig teruggekeken op het buurtbudgetproces in de vier afzonderlijke wijken. Dit wordt gedaan aan de hand van drie grafieken. Vervolgens geven de stadsdeelmanagers per wijk een korte terugblik op het doorlopen proces en hoe zij dat ervaren hebben.

3.1 Cijfermatig overzicht projecten

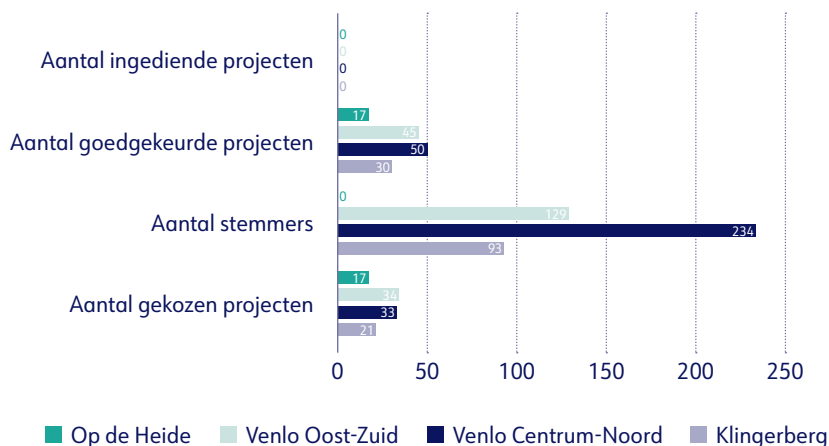
Vele bewoners van de vier wijken voelen zich betrokken bij de leefbaarheid in hun eigen wijk en hebben daartoe projecten ingediend. Een deel van deze projecten voldeden niet aan de vereisten, maar een groot deel wel. In onderstaande grafiek is af te lezen dat er in totaal 142 goedgekeurde projecten zijn ingediend, waarvan de meeste in Venlo-Centrum-Noord. Projecten dus waar later op gestemd kon worden.

Goedgekeurde projecten per wijk

In de wijken was verschillend aandacht voor het buurtbudget. Daar waar meer bewoners actief zijn in hun eigen wijk leek er meer gestemd te worden. De uitschieter van wederom Venlo-Centrum-Noord. Opvallend is dat in de wijk Op de Heide er geen stemmen zijn uitgebracht. Dit komt omdat hier het aantal projecten in overeenstemming waren met het budget, waardoor er niet gekozen hoefde te worden. Alle ingediende projecten werden hier automatisch verkozen. Hoe dit proces doorlopen is, wordt toegelicht in onderstaande paragraaf over Op de Heide.

Projecten en stemmers

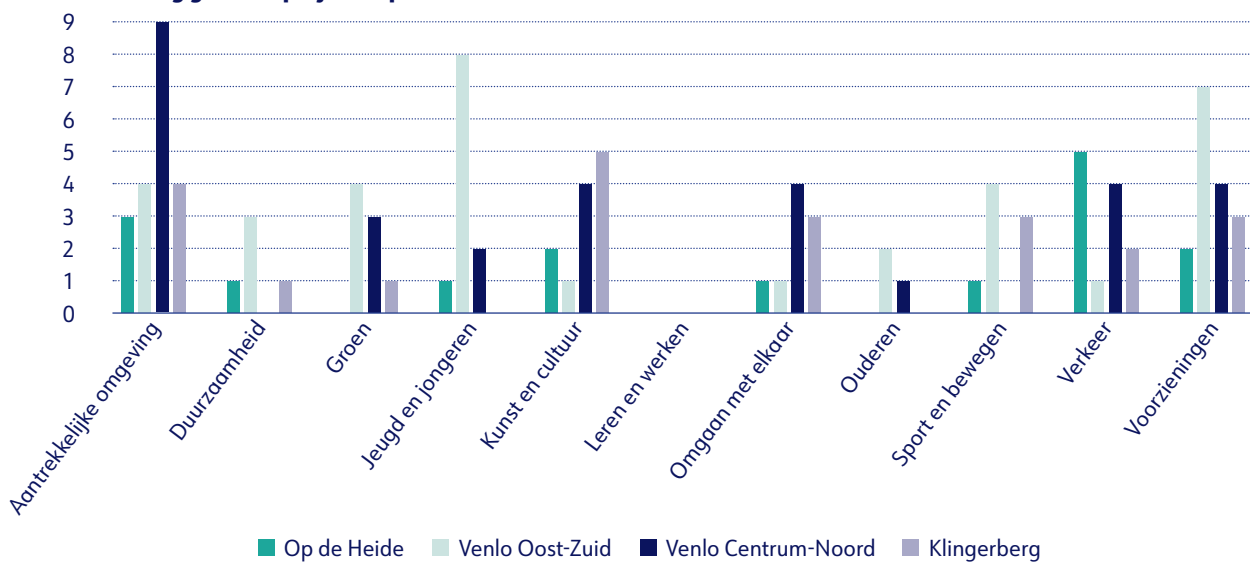

BUURTBUDDGET

3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

In de laatste grafiek is aangegeven hoeveel projecten per thema er per wijk gekozen zijn. Naar het thema Leren en werken is geen budget gegaan en dus zijn er ook geen projecten gekozen. Opvallend is, dat naar het thema dat specifiek over ouderen gaat slechts in 2 wijken budget is gegaan en in totaal 3 projecten zijn verkozen. Dit is weinig gezien de vergrijzing in veel wijken. De thema's Aantrekkelijke omgeving en Voorzieningen waren in elke wijk belangrijk met meerdere gekozen projecten.

Verdeling gekozen projecten per thema

3.2 Klingerberg

Alle bewoners van de Klingerberg waren middels een flyer uitgenodigd voor de eerste bijeenkomst van Buurtbudget Klingerberg in gemeenschapshuis De Egelantier op 4 november 2021. Zo'n 14 personen gaven gehoor aan deze oproep. Deze relatief lage opkomst in vergelijking met de andere 3 wijken laat zien, dat er minder betrokkenheid lijkt te zijn bij de eigen leefomgeving. De wijk Klingerberg kent bijvoorbeeld niet een eigen wijkoverleg. Dit gegeven was juist één van de redenen om voor deze wijk te kiezen. Door middel van het inzetten van het instrument buurtbudget willen we de betrokkenheid van de bewoners bij de wijk vergroten.

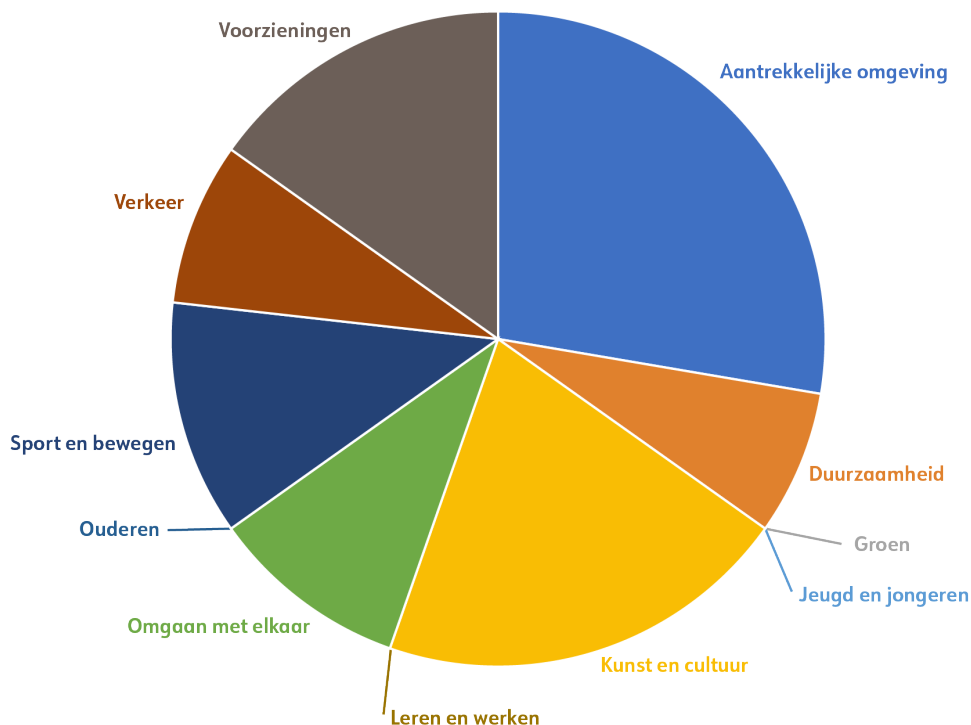
Tijdens de bijeenkomst werd er levendig gediscussieerd over de thema's en wat goed en belangrijk voor de wijk was. Gezamenlijk kwam men tot verdeling van het budget, waarbij het opvallend was dat naast grote bedragen voor thema's 'aantrekkelijke omgeving' en voorzieningen er een flink budget was toegekend voor het thema 'kunst en cultuur'. Tijdens de projectronde zijn er door bewoners in totaal 40 projecten digitaal ingediend. Het was goed om te zien dat naast voor ons bekende bewoners er ook door voor ons nieuwe gezichten projecten werden ingediend. En er waren er enkele huishoudens die meerdere projecten indienden. Van de 40 projecten vielen er 12 af na de gemeentelijke toetsing. Van de overgebleven projecten werden er 21 gekozen tijdens de digitale stemronde. Positief was dat er bijna 100 bewoners uit de Klingerberg hebben meegedaan aan deze stemronde en dat zij verspreid over de hele wijk woonden.

BUURTBUDGET

3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

Verdeling € per thema Klingerberg

Na de stemronde bleek dat er 2 indieners waren, waarvan er meerdere projecten waren gekozen door de wijk. Dit hoeft geen probleem te zijn, maar in praktijk blijkt het toch lastiger te zijn om meerdere projecten te verwezenlijken binnen een jaar, zeker als er veel tijd voor voorbereiding, draagvlak zoeken en afstemming met bewoners en professionals nodig is. Een tweetal projecten uit het thema kunst en cultuur zijn niet doorgedaan vanwege te weinig draagvlak bij beoogde samenwerkingspartner. Twee andere projecten zijn wel gerealiseerd, soms met extra middelen vanuit externe fondsen, en deze hebben de nodige media aandacht gekregen: kunstwerk van blikjes om bewoners bewust te maken over zwerfafval en een het graffiti-project van de fietstunnel om de doorgang tussen Klingerberg en Vastenavondkamp veiliger en mooier te maken. Bij veel projecten was de gemeente betrokken bij de uitvoering. Deze projecten zijn doorgaans snel en in goed overleg met indiener gerealiseerd.

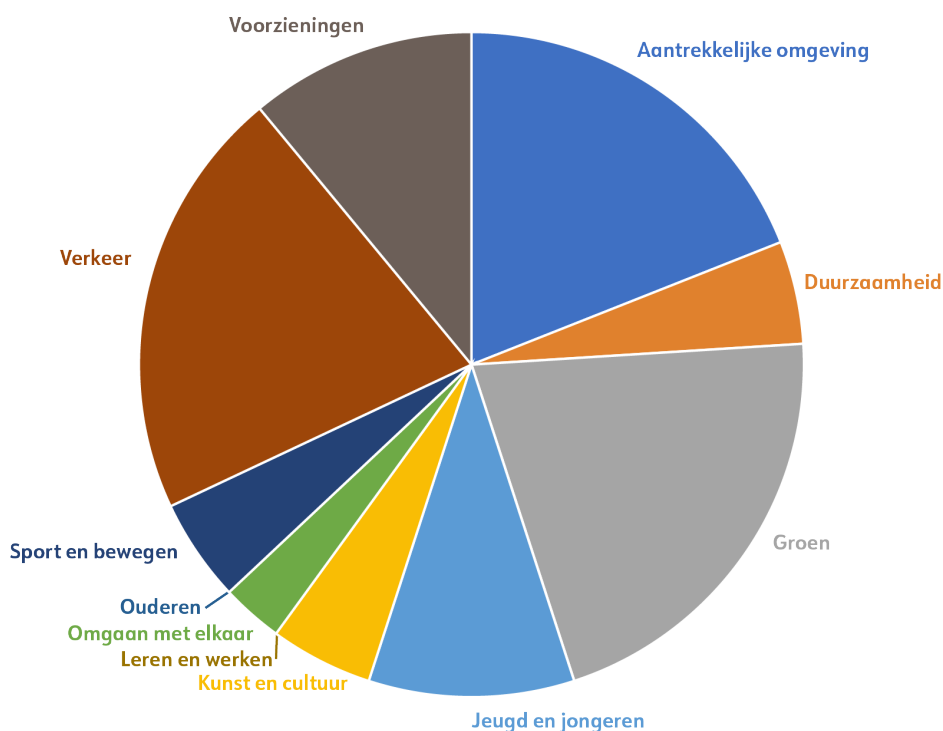
BUURTBUDGET

3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

3.3 Op de Heide

Samen met wijkzaken is het proces besproken en is dit op 1 november 2021 gestart met de fysieke bijeenkomst in de Glazenap. Daarbij werden de thema's gekozen en vond de verdeling van het geld over de thema's plaats. Er waren in totaal zo'n 30 bewoners aanwezig waaronder ook een aantal nieuwe gezichten. Je zag dat de methode buurtbudget in de praktijk werkt; bewoners gingen met elkaar geanimeerd het gesprek aan en gedragen keuzes werden vrij snel gemaakt. Daarna konden er projecten worden ingediend via de website. Bij het opstellen van de projecten is er intensief samengewerkt tussen bewoners en wijkzaken en de gemeente. Wijkzaken organiseerde overleggen waarbij projectideeën besproken werden. Uiteindelijk leidde dat tot 17 projecten die allemaal binnen het totale budget van € 140.000,- gerealiseerd konden worden. Er was derhalve geen keuzeronde nodig. De meeste projecten waren gericht op verbetering en herinrichting van de openbare ruimte. Daarbij stond vergroening, veiligheid en multifunctioneel gebruik van de openbare ruimte centraal. De wijk is er op een aantal plekken aantoonbaar mooier op geworden. Dat wordt ook breed gehoord vanuit de bewoners. Zo is men er trots op hoe de paardenplak er nu bij ligt.

Verdeling € per thema Op de Heide

Terugkijkend op het proces is er zeker geen sprake geweest van een "geoliede machine" waarin iedereen precies wist wat te doen, hoe, met wie en wanneer. Het is een gezamenlijke zoektocht geweest waarbij er vaak ook ad hoc naar oplossingen werd gezocht. Uiteindelijk is het gelukt om alle projecten uit te voeren. Althans voor zover daar ook draagvlak voor bestond. Dat bleek achteraf namelijk ook niet altijd het geval te zijn. Wat goed gewerkt heeft, is dat er een aantal betrokken ambtenaren samen met de initiatiefnemers hands on gewerkt hebben aan oplossingen en de uitvoering. Groot aandachtspunt is de tijdsdruk die op het proces lag (voor 31 december 2022 moesten alle projecten uitgevoerd zijn). Dat heeft een negatieve invloed gehad op het gehele proces.

BUURTBUDGET

3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

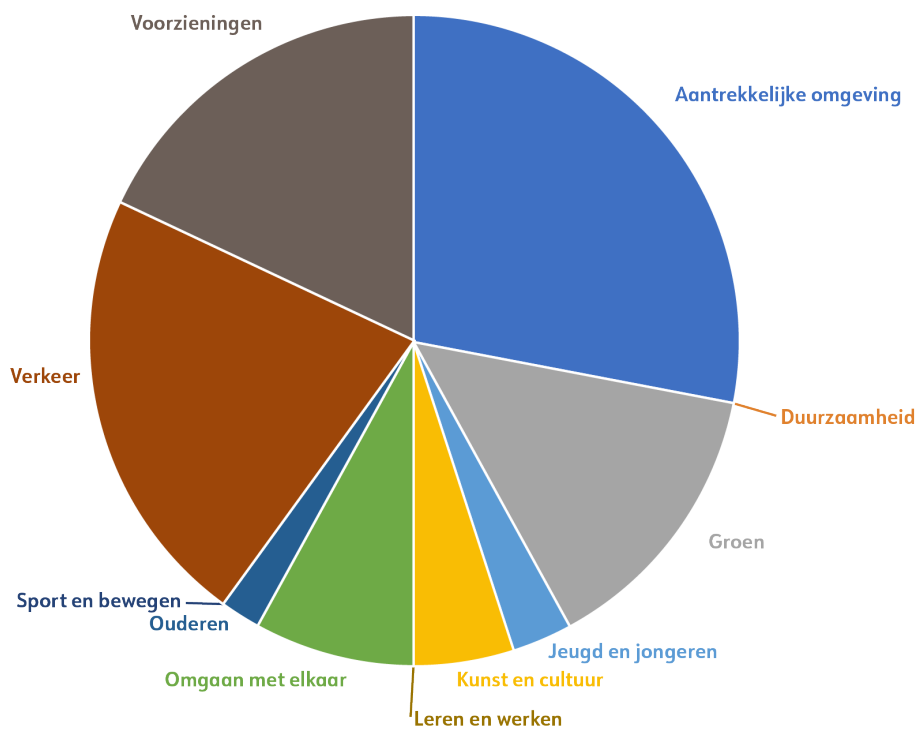
3.4 Venlo Centrum-Noord

Op 9 november 2021 gestart met het buurtbudget voor de noordkant van Centrum Venlo (gebied begrensd door Dr. Blumenkampstraat, Bisschop Schrijnenstraat, Molenstraat, Herungerstraat, Keltenstraat, Mercatorstraat, NoordBinnensingel, Noord Buitensingel en Maaskade). Tijdens de drukbezochte fysieke bijeenkomst in de Venlonazaal werd er gesproken over de 12 thema's en werd het budget verdeeld over deze thema's. Het was mooi om te zien hoe de bewoners aan de verschillende tafels met elkaar in overleg waren en gezamenlijke keuzes maakten. Dat ging in goede harmonie en met veel enthousiasme.

Er werden via de website vervolgens ca. 54 projecten ingediend. Door de digitale stemronde hebben de bewoners uiteindelijk 33 projecten gekozen. Er waren vooral veel projecten op gebied van vergroening en mobiliteit. Bewoners ervaren de uitgevoerde projecten als een goede verbetering van de leefbaarheid in het centrum.

Door veel onduidelijkheid over eigenaarschap van de projecten, de beperkte tijd die beschikbaar was voor de realisering en vertraging door gemeentelijke beleidsontwikkelingen zijn een aantal gekozen projecten helaas niet doorgegaan. Ook kan geconstateerd worden dat de communicatie vanuit de gemeente veel beter had gekund.

Verdeling € per thema Venlo Centrum-Noord

Wat vooral opvalt is dat vooral individuele initiatiefnemers afgehaakt zijn en initiatieven vanuit een collectief van meerdere bewoners succesvol zijn uitgevoerd. Het stevige netwerk van bewoners dat inmiddels is ontstaan in de binnenstad heeft hierin een belangrijke rol gespeeld. Je ziet dat door het buurtbudget deze onderlinge samenwerking versterkt wordt. Men ervaart -ondanks de geschetste problemen- wel vertrouwen vanuit de ambtelijke organisatie en dat wordt zeer gewaardeerd. Daar plukken we nu samen de vruchten van.

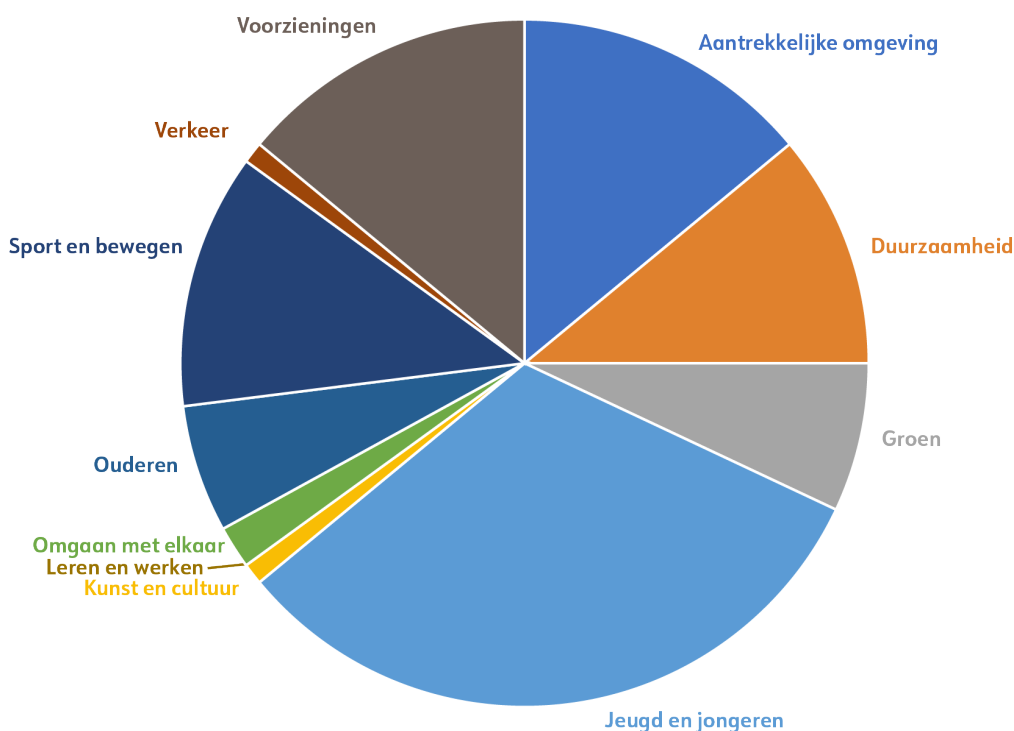
BUURTBUDGET

3. KORTE TERUGBLIK PER WIJK

3.5 Venlo Oost-Zuid

De inwoners van Venlo-Oost-Zuid werden met een door het wijkoverleg bezorgde flyer uitgenodigd voor een bijeenkomst in november 2021 in gemeenschapshuis Maagdenberg. In totaal namen een dertigtal bewoners deel aan de bijeenkomst. Opvallend was de grote groep jongeren die aanwezig was. Deze jongeren zagen in het instrument buurtbudget een kans om voor hun doelgroep geld te krijgen om activiteiten te organiseren. Door hun deelname aan de ronde waarin het geld verdeeld werd over de thema's werd er ruim 50-duizend euro toegekend aan het thema 'jeugd en jongeren'. Oud en jongen zaten samen aan tafel en hadden waardevolle gesprekken over hun wijk en de thema's die aandacht verdienden.

Verdeling € per thema Venlo Oost-Zuid

Tijdens de projectenronde hebben bewoners 45 projecten ingediend waarvan er 34 gekozen zijn in de digitale stemronde. Aan de digitale stemronde namen 129 bewoners deel. Het merendeel van de projecten is uitgevoerd door bewoners zelf of met hulp van of door de gemeente. Projecten met veel overlap zijn samen opgetrokken. Projecteigenaren zochten elkaar op om er gezamenlijk uitvoering aan te geven. De jongeren hebben veel geleerd over de uitvoering van projecten. Het bleek niet altijd even eenvoudig om van idee in projectvorm tot uitvoering te komen. De binding tussen de bewoners die betrokken waren bij het buurtbudget is vrijwel zeker toegenomen en het gesprek over de realisatie van projecten heeft tot goede gesprekken tussen bewoners in de wijk geleid.

BUURTBUDGET

4. INTERVIEWS MET STAKEHOLDERS

De evaluatie is inhoudelijk vormgegeven door het houden van interviews met de indieners van projecten, betrokken wijkoverleggen en betrokken externe en interne professionals. Tevens zijn de ervaringen van de stadsdeelmanagers hierin meegenomen. Het opgehaalde is kort samengevat. Dit vormt de basis voor de sterkte/zwakte/kansen en bedreigingen-matrix (SWOT-analyse) in hoofdstuk 5.

Er zijn interviews gehouden met externen; projectindieners en vertegenwoordigers van de betrokken wijkoverleggen, interne collega's; serviceteamleden, ondersteuners en de stadsdeelmanagers zelf.

In de interviews is ingegaan op het proces, de samenwerking met de gemeente, samenwerking of contact tussen indieners, de invloed op de bewonersbetrokkenheid en de meerwaarde voor de wijk. Tenslotte werd er gevraagd om (aanvullende) tips en tops.

De samenvatting van alle interviews is opgenomen in bijlage 1 en de belangrijkste zaken zijn opgenomen in de SWOT-analyse (hoofdstuk 5).

Het buurtbudget moet klein geluk zijn.

"Hondenuitrenplek leidt tot meer verbinding": bewoners nemen plaats op het bankje bij de plek en komen in contact met elkaar. Dagelijks staan er veel mensen een praatje met elkaar te maken.

Wij zijn best blij met de gemeente, maar de gemeente zou nog blijer moeten zijn met haar bewoners, die zich zo inzetten voor de leefbaarheid in de wijk!

Schravelhaaf - Vastenavondkamp

BUURTBUDGET

5. SWOT-ANALYSE

De zaken zijn hieronder samengevat in een SWOT analyse.
De toelichting op de SWOT-analyse is opgenomen in bijlage 2.

Sterktes

- Delibereren, het voeren van de dialoog
- Bewoners maken zelf de inhoudelijke keuzes
- Meer gevoeld eigenaarschap (trots)
- Meer cohesie (nieuwe verbindingen/netwerken en betrokkenheid jongeren)
- Zichtbaarheid van de gemeente in de wijk
- Duidelijk hoofdproces met begin en einde

Zwaktes

- Hoogte bedrag maakt dat echte keuzes niet gemaakt hoeven te worden
- Beperkte groep deelnemers en initiatiefnemers
- Onduidelijk wat nu + is en wat behoort tot reguliere taken van de gemeente
- Onduidelijk wat gemeente regulier besteed
- Onduidelijkheid over rol en verantwoording
- Communicatie in volledige breedte schoot tekort
- Onduidelijkheid over de thema's en hoeveelheid thema's
- Financiële spelregels zijn gedurende het proces aangepast en waren niet geheel duidelijk
- Gebiedsbegrenzing soms discutabel

Kansen

- Stap richting burgerbegroting
- Gebruik periode 2023-2025 (periode dat Raad 4 ton per jaar heeft vrijgemaakt voor micro-initiatieven) om goede basis voor budgetten en andere instrumenten voor de wijk te creëren
- Professionele betrokkenheid op de wijk
- Integraal werken naar een hoger niveau
- Bewonersbetrokkenheid verhogen
- Efficiënter en effectiever werken
- Wijkanalyse meer sturend laten zijn
- Wijk- en dorpsraden meer betrekken

Bedreigingen

- Tijdsdruk (mn indienen van projecten en beoordelen daarvan)
- Geen continuïteit
- Onvoldoende professionele ondersteuning
- Bereik vergroten (niet alleen de "usual suspects")
- Invloed van covid is groot geweest
- Onvoldoende prioriteit geven van professionals aan de uitvoering

BUURTBUDGET

5. SWOT-ANALYSE

5.1 Sterktes

In het buurtbudgetproces staat het voeren van de dialoog tussen bewoners centraal. Hierdoor ontstaan nieuwe verbindingen en netwerken, kortom de sociale cohesie wordt vergroot. Samen worden keuzes gemaakt en ontstaat er meer eigenaarschap voor de eigen woon- en leefomgeving. Dat is nu ook gebeurd, alhoewel de beperkingen van covid hier invloed op hebben gehad. De methodiek werkt dus!

Doordat het proces duidelijk is uitgelijnd met een begin en een einde, weet eenieder waar hij/zij aan toe is.

Garagebox - Venlo Centrum Noord

5.2 Zwaktes

In het proces kwam naar voren dat bij veel projecten de vraag kan worden gesteld of dit nu echt gaat om een plus te realiseren in de wijk of dat er meer sprake is van achterstallig onderhoud en beheer of achterhaald/niet gedragen beleid. Met dat laatste wordt bedoeld dat er soms sprake is van bewonerswensen die haaks staan op of niet passen in gemeentelijk beleid. Bijvoorbeeld de wens van bewoners om meer verlichting op donkere plekken te krijgen vanwege het gevoel van onveiligheid. Dit is vaak conform ons beleid niet nodig omdat er voldoende licht -in technische zin- aanwezig is. Dat wordt door bewoners anders beleefd en dan is de vraag opportuun om te bezien of dit beleid niet aangepast moet worden.

Dan gaat het dus om beleidsbeïnvloeding en moeten we ons de vraag stellen of het beleid nog wel past. Dat kan overigens tevens als sterkte worden gezien!

Er waren veel thema's om uit te kiezen. Omdat er ook een behoorlijke som geld te verdelen was, werkte dat versnippering en overlap in de hand. Projecten kunnen zodanig omschreven worden dat ze onder meerdere thema's kunnen vallen. Of juist zo specifiek dat ze in 1 thema vallen. Dat maakt het maken van keuzes niet altijd even gemakkelijk en duidelijk.

Er gaan veel geldstromen richting wijken. Ook vanuit het wijkgericht werken; SAM subsidies, samenlevingsgelden (nu micro-initiatieven), middelen voor wijk- en dorpsraden, allerlei subsidies, buurtbudget en reguliere budgetten voor onderhoud en beheer. Daarnaast zijn er ook nog derde geldstromen waar bewoners of stichtingen een beroep op kunnen doen.

Het is zaak hier duidelijkheid in te brengen en een buurtbudget zou dan ook echt een plus moeten zijn die niet via andere geldstromen al bereikt kan worden.

Tot slot was de gebiedsbegrenzing niet altijd even logisch te noemen en voor discussie vatbaar. Dat moet in de toekomst in ieder geval aan de voorkant beter bekeken worden en gemotiveerd zodat dit voor de bewoners duidelijk is.

BUURTBUDGET

5. SWOT-ANALYSE

5.3 Kansen

De methodiek vergroot de betrokkenheid, sociale cohesie en het eigenaarschap van bewoners op hun eigen woon- en leefomgeving. Het is daarmee een stap in de richting van het creëren van een vitale gemeenschap. Daarmee werken we gestaag aan deze ontwikkeling en kan dat -in wijken die daarvoor klaar zijn- zelfs leiden tot een burgerbegroting.

Professionals geven aan het leuk en inspirerend te vinden als ze samen met bewoners werken aan het verbeteren van hun wijk. Er ontstaat dan betrokkenheid en verbinding waardoor er ook intern efficiënter en effectiever wordt gewerkt. Kennis en kunde van de wijk is hierbij een cruciaal onderdeel.

Het meer betrekken van wijk- en dorpsraden, als zij zich bewust zijn van de rol die zij in dit proces kunnen spelen als verbinder, coördinator, ondersteuner en facilitator, is een kans om de positie van wijk- en dorpsraden helder en duidelijk te maken. Zij kunnen hun meerwaarde laten zien voor de bewoners en voor de gemeente. Ook dit is een stap in de richting van de vitale gemeenschap.

De wijkanalyse en andere relevante data kunnen meer worden ingezet door het daarop enten van de thema's die in een wijk spelen en waarop vervolgens projecten en initiatieven kunnen worden ingediend. Zo zijn er wijken waar de ruimtelijk-fysieke situatie zodanig op orde is dat hier meer aandacht (en dus geld) naar sociaal-maatschappelijke thema's kan, c.q. moet uitgaan.

Tot slot is er nu de kans om de komende periode van 2023 tot en met 2025 te gebruiken om een solide basis te bouwen voor het instrument buurtbudget en/of andere vergelijkbare instrumenten. In deze periode beschikken we namelijk over een budget van € 400.000,- voor micro-initiatieven. Hier kunnen initiatieven en projecten uit de wijken uit gefinancierd worden. Deze periode kan dan gebruikt worden om bestaande budgetten die naar de wijken gaan in beeld te brengen, eventueel (gedeeltelijk) te ontschotten en om te vormen naar een buurtbudget/wijkbudget/burgerfonds of iets dergelijks. Daaraan kan dan een proces op worden ontworpen dat de waardevolle elementen van het buurtbudgetproces (of misschien wel het gehele proces) borgt.

5.4 Bedreigingen

Zoals uit het voorgaande duidelijk blijkt, heeft tijdsdruk in de 4 doorlopen processen een behoorlijke negatieve invloed gehad. Dat moet anders want de kwaliteit heeft hieronder geleden. Datzelfde geldt voor het gegeven dat er onvoldoende ondersteuning aanwezig was voor dit proces. Daarbij gaat het over project- en procesondersteuning, financiële ondersteuning, projectcoördinatie en communicatie.

Er is nu in totaal 6x in Venlo met een buurtbudgetproces gewerkt (2x in de Vastenavondkamp) en 4x in de wijken die in deze evaluatie centraal staan. Het zou zonde zijn en ook niet gunstig in het licht van de vertrouwensrelatie naar de bewoners toe als het buurtbudget als methodiek en instrument van wijkgericht werken niet verder zou worden uitgerold. Uiteraard wel rekening houdende met de aandachts- en leerpunten!

In de doorlopen processen komen we weer de bewoners tegen die we al kennen en die al betrokken zijn op hun wijk (de "usual suspects"). Daar is helemaal niets mis mee maar het is uiteraard het streven om zoveel mogelijk bewoners te betrekken. Nieuwe gezichten hebben we ook best veel gezien. Het is ook een uitdaging om de nieuwe gezichten in beeld te krijgen én te houden én te verbinden op de bestaande netwerken van bewoners. Dat vraagt van beide zijden een open en verwelkomende houding. Ook dat vormt soms een uitdaging maar is cruciaal om een stap in de richting van een vitale gemeenschap te zetten.

Tot slot wordt hier geconstateerd dat de werkzaamheden die aan het buurtbudget gerelateerd zijn, in de regel toch als iets extra's worden gezien door professionals. Extra werkzaamheden die bovenop de reguliere werkzaamheden komen en die gelet op de werkdruk, onvoldoende prioriteit krijgen. Het is nodig dat deze werkzaamheden voor de bewoners in onze wijken niet gezien worden als extra, maar gewoon als regulier werk. Dat vraagt goede inpassing in werkpakketten en dus in teamplannen. Die stap moet in de toekomst nadrukkelijk worden gezet.

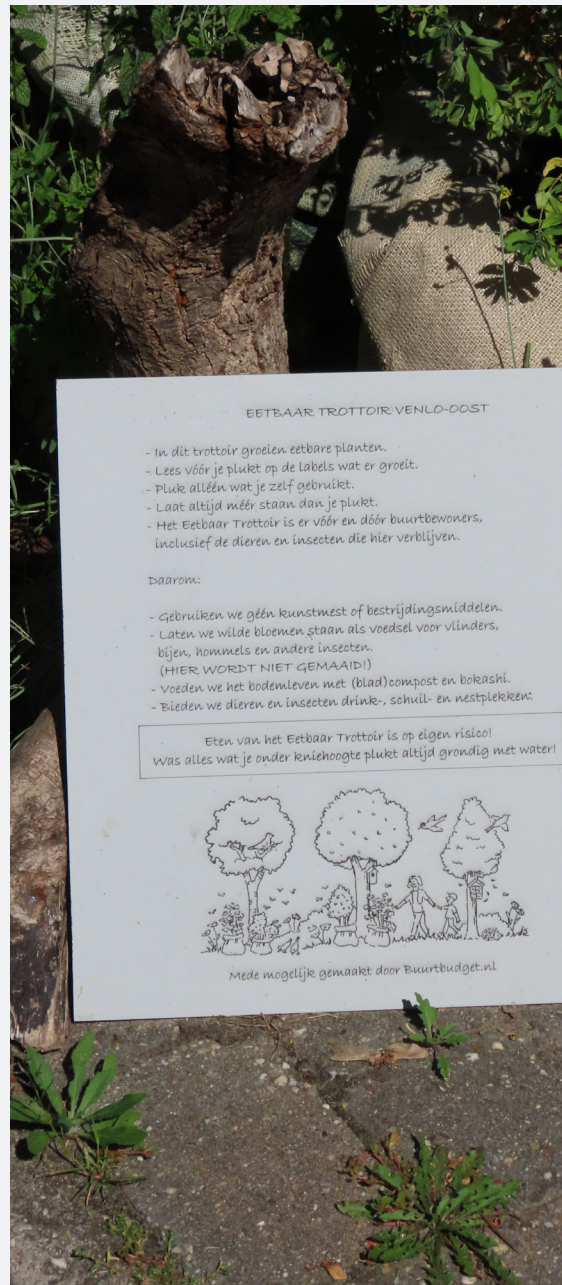
BUURTBUDGET

6. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

Op basis van de interviews en de SWOT-analyse worden in dit hoofdstuk de conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

6.1 Conclusies

1. De (keuze)methodiek buurtbudget werkt en draagt bij aan het ontwikkelen van vitale gemeenschappen. Centraal in de methodiek staat de dialoog/het delibereren van bewoners onderling. Dat leidt tot nieuwe verbindingen/netwerken, verhoogd de sociale cohesie en het eigenaarschap van bewoners voor de eigen woon- en leefomgeving. Buurtbudget leidt tot betere verbindingen tussen gemeente en bewoners en de samenwerking wordt als positief ervaren.
2. Er was onvoldoende tijd om initiatieven en projecten goed te toetsen en te voorzien van een juiste begroting. Ook voor de toets of er voldoende draagvlak was in de buurt was te weinig tijd. Voordat met een buurtbudgetproces werd gestart was de benodigde ondersteuning in beeld gebracht (project- en procesondersteuning, financiële ondersteuning, projectcoördinatie en communicatie). Deze is niet volledig gerealiseerd en leverde diverse knelpunten op in de uitvoering.
3. Communicatie vraagt meer aandacht. Zowel intern als extern. Het ondersteunen en begeleiden van een buurtbudgetproces kost veel ambtelijke capaciteit. Dat maakt dat er niet teveel processen gelijktijdig kunnen lopen. Met een optimale ondersteuning en planning kunnen maximaal 4 gelijktijdig lopende buurtprocessen per jaar doorlopen worden.
4. De wijkanalyse en andere relevante data-analyses kunnen effectiever ingezet worden door bijvoorbeeld de thema's per wijk hierop te enten. In alle wijken lag de meeste focus op ruimtelijk-fysieke zaken.

Levend trottoir - Centrum Noord

BUURTBUDGET

6. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

6.2 Aanbevelingen

1. Gebruik de periode 2023-2025 om een solide basis te bouwen voor wijkgericht werken vanuit het beleidskader burgerbetrokkenheid. Hierbij horen vervolgens verschillende instrumenten met bijbehorende geldstromen. Een buurtbudget kan daar deel van uitmaken. Start op dit moment geen nieuw buurtbudgetproces.
2. Totdat het wijkgericht werken opnieuw is ingericht kunnen bewonersinitiatieven uit alle wijken worden opgepakt via het huidige wijkgericht werken en de daarbij behorende instrumenten: budget micro-initiatieven en SAM-fonds. Voor grotere ruimtelijk-fysieke zaken kan aansluiting worden gevonden bij Ontwikkelen Beheer.
3. Het doorlopen van het proces buurtbudget heeft effect op meerdere teams in de gemeentelijke organisatie. Zorg er voor dat dit proces binnen het beleidskader Burgerbetrokkenheid en de werkmethode Wijkgericht Werken breed bekendheid krijgt.
4. Stel op voorhand een goed communicatieplan op over het buurtbudget. Heb daarbij aandacht voor voldoende capaciteit in de communicatie-uitvoering.
5. Start niet met een proces buurtbudget als de benodigde middelen en capaciteit niet aanwezig zijn.
6. Breng de verschillende (gemeentelijke) geldstromen in een wijk waar het buurtbudget wordt ingezet in kaart. Dit kan de keuze van bewoners voor projecten beïnvloeden in die zin dat er projecten gekozen worden die een extra + opleveren voor de wijk.
7. Gebruik de wijkanalyses en andere data-analyses om de aandachtspunten van de desbetreffende wijk en deel die met bewoners zodat zij rekening hiermee kunnen houden met het indienen van projecten en de keuze voor projecten.

Sparrenveldje - Vastenavondkamp

BUURTBUDGET